

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
Протокол № 12 від 24.12.2025

олова Дубовий Дубовий О.М.

ПАСПОРТ БЕЗБАР'ЄРНОЇ (ІНКЛЮЗИВНОЇ) ОСВІТИ
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

Введено в дію наказом ректора
№ 452 від 24.12.2025р.

Ректор С.І.Трушляков

Миколаїв 2025

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	4
2.	Терміни та визначення	5
3.	Мета та завдання безбар'єрної (інклюзивної) освіти	5
4.	Види інклюзії, що враховуються у моделі безбар'єрної освіти НУК	6
5.	Модель безбар'єрної (інклюзивної) освіти НУК	7
6.	Вимоги до організації безбар'єрного (інклюзивного) освітнього процесу	8
7.	Компетентності персоналу в умовах безбар'єрної освіти	9
8.	Матеріально-технічне забезпечення та цифрова інфраструктура	10
9.	Вимоги до системи забезпечення якості та моніторингу інклюзивної освіти	11
10.	Порядок реалізації безбар'єрної (інклюзивної) освіти	12
11.	Додатки до Паспорту	13
12.	Додатки	14

Обговорено та схвалено на засіданні методичної ради НУК (протокол № ____ від ____ року) Паспорт безбар'єрної (інклюзивної) освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Укладач: Кравчук Ольга Юріївна.

Миколаїв: 2025 р.

1. Загальні положення

1.1. Стандартизований паспорт безбар'єрної (інклюзивної) освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (далі - НУК) є нормативним документом, що визначає концептуальні засади, структуру, принципи, вимоги та механізми реалізації безбар'єрної (інклюзивної) освіти в університеті.

1.2. Паспорт розроблено з урахуванням:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про вищу освіту»;
- Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року;
- Концепції універсального дизайну навчання (UDL);
- міжнародних рекомендацій (UNESCO, EU Guidelines for Inclusive Learning, UNICEF);
- внутрішніх нормативних документів НУК.

1.3. Паспорт визначає:

- структуру інклюзивної моделі університету;
- види інклюзії, що враховуються університетом;
- вимоги до організації безбар'єрного освітнього процесу;
- компетентності персоналу;
- вимоги до інституційної інфраструктури;
- процедури моніторингу й оцінювання ефективності.

1.4. Цей документ встановлює обов'язкові для виконання підрозділами університету положення щодо доступності освіти для всіх категорій здобувачів освіти, зокрема:

- осіб з інвалідністю;
- іноземних здобувачів освіти;
- військовослужбовців та ветеранів;
- внутрішньо переміщених осіб та здобувачів з TOT;
- здобувачів старшого віку (інститут третього віку);
- осіб з економічними, соціальними, психологічними чи культурними бар'єрами.

1.5. Паспорт поширюється на всі освітні програми університету незалежно від рівня освіти, форми навчання, мови викладання або форм організації навчання.

1.6. Реалізація положень Паспорту забезпечує:

- рівний доступ до навчальних ресурсів;
- врахування індивідуальних освітніх потреб;
- використання принципів універсального дизайну;

- адаптацію змісту, методів та оцінювання;
- створення умов для безперешкодної участі всіх здобувачів освіти в освітньому процесі та університетському середовищі.

2. Терміни та визначення

2.1. Безбар'ерна освіта - система організаційних, інфраструктурних, цифрових, методичних і соціально-психологічних умов, що забезпечують рівні можливості у доступі до навчання для всіх здобувачів освіти незалежно від їхніх індивідуальних потреб, життєвих обставин або особливостей.

2.2. Інклюзивна освіта - освітній процес, що передбачає врахування різноманіття здобувачів освіти та забезпечення їхньої повної участі у навчанні шляхом адаптації змісту, форм, методів і середовища.

2.3. Універсальний дизайн навчання (UDL) - освітня концепція, що передбачає гнучкість подання матеріалу, організації діяльності та оцінювання результатів для забезпечення доступності для всіх здобувачів освіти.

2.4. Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами - здобувачі, які потребують додаткової підтримки, адаптації або спеціальних умов у зв'язку з фізичними, психологічними, соціальними, мовними чи культурними особливостями.

2.5. Види інклюзії - категорії освітніх, соціальних, фізичних, психологічних, культурних, цифрових або інших бар'єрів, що можуть впливати на доступ і участь здобувачів освіти в освітньому процесі.

2.6. Безбар'ерне освітнє середовище - сукупність фізичних, інформаційних, цифрових, соціальних і комунікаційних умов, що дають змогу всім здобувачам освіти брати повноцінну участь у навчанні.

2.7. Академічна інклюзія - забезпечення доступу до навчальних матеріалів, завдань, консультацій та оцінювання здобувачам із різним рівнем підготовки.

3. Мета та завдання безбар'єрної (інклюзивної) освіти

3.1. Мета запровадження безбар'єрної (інклюзивної) освіти в НУК полягає у створенні комплексної системи організаційних, методичних, цифрових, психологічних та соціальних механізмів, які забезпечують рівні можливості в доступі до освіти всім здобувачам незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, потреб і життєвих обставин.

3.2. Для досягнення мети університет реалізує такі основні завдання:

3.2.1. Створення умов для доступності освітнього процесу, навчальних приміщень, цифрових ресурсів і сервісів.

3.2.2. Забезпечення адаптації навчальних матеріалів, форм, методів і засобів навчання відповідно до потреб різних категорій здобувачів.

3.2.3. Врахування мовної, культурної, соціальної, вікової та психологічної різноманітності здобувачів освіти.

3.2.4. Надання комплексної психологічної, соціальної, консультативної та академічної підтримки.

3.2.5. Формування кадрових, методичних і цифрових компетентностей викладачів у сфері інклюзивної освіти.

3.2.6. Забезпечення доступу до альтернативних форматів навчання (дистанційного, змішаного, асинхронного, індивідуального).

3.2.7. Створення процедур моніторингу, оцінювання та фіксації результатів роботи щодо інклюзивної освіти.

3.2.8. Розвиток університетської культури безбар'єрності та толерантності.

4. Види інклюзії, що враховуються у моделі безбар'єрної освіти НУК

4.1. У межах моделі безбар'єрної (інклюзивної) освіти Національного університету кораблебудування враховано широкий спектр видів інклюзії, що забезпечують комплексну підтримку здобувачів освіти з різними потребами, життєвими обставинами та індивідуальними особливостями.

Узагальнений перелік основних видів інклюзії наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Види інклюзії у моделі безбар'єрної освіти НУК

Вид інклюзії	Опис	Механізми підтримки
Мовна інклюзія	Підтримка здобувачів, які мають труднощі з українською мовою або навчаються іншою мовою.	Двомовні інструкції; глосарії; зспрощені формулювання завдань; консультації; візуальні матеріали.
Культурна інклюзія	Врахування культурних, релігійних, національних особливостей здобувачів.	Міжкультурні тренінги; толерантне середовище; адаптовані приклади; підтримка діалогу культур.
Фізична інклюзія	Підтримка осіб з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху.	Безбар'єрний доступ; адаптовані робочі місця; технічні засоби; можливість дистанційної участі.
Психологічна інклюзія	Підтримка осіб із психологічними та когнітивними особливостями.	Психологічний супровід; індивідуальні консультації; стрес-мінімальні методи навчання.
Соціальна інклюзія	Інтеграція здобувача в академічне середовище.	Тьюторство; наставництво; групові проєкти; інформаційна підтримка.

Вид інклюзії	Опис	Механізми підтримки
Особи з обмеженим доступом (ВПО, складні обставини)	Здобувачі, які перебувають у складних життєвих умовах або змінили місце проживання.	Асинхронні формати; подовжені терміни; дистанційний супровід; індивідуальні графіки.
Особи з тимчасово окупованих територій	Здобувачі без стабільного доступу до інтернету або сервісів.	Офлайн-матеріали; дублювання завдань; мінімум синхронних занять; гнучкі дедлайни.
Військовослужбовці ветерани	Особи, які проходять чи завершили військову службу.	Індивідуальні траєкторії; дистанційне навчання; реабілітаційна підтримка; психологічний супровід.
Інститут третього віку (55+)	Особи старшого віку, що здобувають нову освіту.	Повільніший темп; збільшений шрифт; цифрові консультації; опора на життєвий досвід.
Цифрова інклюзія	Рівний доступ до цифрових платформ.	Інструкції; відеопосібники; технічна підтримка; цифрові міні-курси.
Академічна (освітня) інклюзія	Підтримка здобувачів різним рівнем підготовки.	Адаптовані завдання; консультації; додаткові матеріали; альтернативні форми оцінювання.
Економічна інклюзія	Підтримка тих, хто має фінансові труднощі.	Інформація про гранти; безкоштовні ресурси; гнучкі умови оплати; відсутність вимоги платних сервісів.

5. Модель безбар'єрної (інклюзивної) освіти НУК

5.1. Модель безбар'єрної (інклюзивної) освіти НУК є системою, що включає:

- інституційний рівень (університетська політика та нормативні документи);
- організаційний рівень (структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію);
- ресурсний рівень (інфраструктура, цифрові системи, матеріальні ресурси);
- освітній рівень (адаптація навчального процесу, матеріалів, оцінювання);

5.2. До складу моделі входять такі ключові елементи:

5.2.1. Безбар'єрне освітнє середовище, що забезпечує фізичний та інформаційний доступ.

5.2.2. Універсальний дизайн навчання (UDL) як основа побудови гнучких освітніх траєкторій.

5.2.3. Адаптовані методи навчання та оцінювання, що відповідають потребам різних категорій здобувачів.

5.2.4. Цифрові освітні платформи, орієнтовані на доступність матеріалів і сервісів.

5.2.5. Система підтримки здобувачів освіти, яка включає психологічну, соціальну, консультативну, мовну та культурну підтримку.

5.2.6. Підвищення кваліфікації викладачів у сфері інклюзії, формування компетентностей інклюзивного викладання.

5.2.7. Моніторинг та оцінювання ефективності, що включає регулярний аналіз успішності, задоволеності та адаптованості здобувачів.

5.3. Модель реалізується усіма структурними підрозділами НУК у взаємодії відповідно до визначених функціональних ролей.

6. Вимоги до організації безбар'єрного (інклюзивного) освітнього процесу

6.1. Організація освітнього процесу в НУК повинна забезпечувати рівний доступ усіх здобувачів освіти до навчальних ресурсів, інформації, комунікації та участі в освітній діяльності незалежно від фізичних, психологічних, соціальних, мовних чи культурних особливостей.

6.2. Університет забезпечує дотримання таких обов'язкових вимог:

6.2.1. Вимоги до фізичної доступності:

- доступність корпусів, аудиторій, санітарно-гігієнічних приміщень, зон загального користування;
- доступність маршрутів пересування;
- наявність тактильних та візуальних позначень;
- адаптовані робочі місця для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху.

6.2.2. Вимоги до інформаційної доступності:

- доступність навчальних матеріалів у різних форматах (PDF, текст, аудіо, відео);
- адаптований розмір шрифтів, контрастність, спрощення структури;
- наявність матеріалів англійською або іншою мовою за потреби.

6.2.3. Вимоги до цифрової доступності:

- сумісність електронних платформ із мобільними пристроями;
- простий інтерфейс;
- можливість оффлайн-доступу до основних матеріалів;
- адаптація ресурсів згідно зі стандартами цифрової доступності (WCAG 2.1).

6.2.4. Вимоги до організації навчального процесу:

- можливість вибору форм навчання (очна, дистанційна, змішана);
- індивідуальні освітні траєкторії;

- гнучкі дедлайни для окремих категорій здобувачів (ВПО, ТОТ, військові);
- адаптовані завдання та модулі.

6.2.5. Вимоги до оцінювання:

- наявність альтернативних форм оцінювання (усні, письмові, цифрові, проєктні);
- право на повторне складання у разі об'єктивних бар'єрів;
- попереднє інформування про критерії оцінювання;
- уникнення стресових форм контролю.

6.3. НУК забезпечує створення індивідуальних планів підтримки здобувачів із потребами: фізичними, психологічними, мовними, соціальними, культурними та академічними.

6.4. Важливою складовою безбар'єрного процесу є доступне середовище комунікації: консультації, електронна підтримка, переклад, адаптована термінологія, супровід ментора.

7. Компетентності персоналу в умовах безбар'єрної освіти

7.1. Усі науково-педагогічні та педагогічні працівники НУК повинні володіти базовими компетентностями для роботи в інклюзивному середовищі.

7.2. Компетентності персоналу включають:

7.2.1. Організаційно-процесуальні компетентності

- розуміння принципів безбар'єрної освіти;
- здатність організовувати навчальний процес з урахуванням потреб здобувачів;

- вміння застосовувати універсальний дизайн навчання (UDL).

7.2.2. Психолого-педагогічні компетентності

- навички підтримувальної комунікації;
- розуміння особливостей мотивації різних категорій здобувачів;
- вміння працювати зі здобувачами з ПТСР, стресом, емоційним виснаженням;

- здатність застосовувати безконфліктні моделі взаємодії.

7.2.3. Міжкультурні компетентності

- володіння культурною чутливістю;
- дотримання етичних норм у роботі з іноземними здобувачами;
- розуміння різниць академічних культур;
- готовність до міжкультурного діалогу.

7.2.4. Цифрові компетентності

- знання освітніх платформ (Moodle, Google Classroom, MS Teams, Zoom);

- володіння інструментами цифрової доступності;
- здатність створювати адаптовані матеріали (субтитри, дубльовані інструкції, покрокові відео).

7.2.5. Комунікативні компетентності

- адаптований стиль мовлення;
- вміння пояснювати складне простими словами;
- уникнення культурно чутливих або дискримінаційних формулювань;
- здатність до фасилітації групових процесів.

7.3. Персонал університету проходить регулярне підвищення кваліфікації з інклюзивної та безбар'єрної освіти.

8. Матеріально-технічне забезпечення та цифрова інфраструктура

8.1. НУК забезпечує наявність і розвиток матеріально-технічних ресурсів, необхідних для функціонування

8.2. Фізична інфраструктура включає:

- безбар'єрний доступ до навчальних корпусів;
- адаптовані входи, ліфти, пандуси;
- спеціально облаштовані робочі місця;
- доступність санітарно-побутових приміщень;
- навігацію з тактильними та візуальними маркерами.

8.3. Освітня інфраструктура включає:

- адаптовані та модернізовані аудиторії;
- мультимедійне обладнання;
- засоби для трансляцій і дистанційного навчання;
- пристрої для здобувачів з порушеннями слуху, зору, руху.

8.4. Цифрова інфраструктура включає:

- університетські електронні платформи (Е-кабінет здобувача, LMS Moodle, Google Workspace);
- доступ до електронних бібліотек, баз даних, відеолекцій;
- хмарні сервіси для спільної роботи;
- інструменти субтитрування, озвучення та доступності матеріалів;
- системи підтримки користувачів.

8.5. Інформаційно-комунікаційна інфраструктура включає:

- довідкові центри та служби підтримки;
- україномовні, англomовні й двомовні інструкції;
- доступні канали комунікації (чат-боти, електронні форми, відеоконсультації).

8.6. Матеріально-технічне забезпечення повинно відповідати принципам доступності, універсального дизайну та безбар'єрності.

9. Вимоги до системи забезпечення якості та моніторингу інклюзивної освіти

9.1. Система забезпечення якості безбар'єрної (інклюзивної) освіти НУК є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти університету та включає комплекс процедур, спрямованих на оцінювання ефективності впровадження принципів інклюзивності, доступності та безбар'єрності в освітньому процесі.

9.2. Система забезпечення якості інклюзивної освіти передбачає:

9.2.1. Моніторинг доступності освітнього середовища, включаючи аналіз фізичної, цифрової, інформаційної та соціальної доступності.

9.2.2. Регулярне опитування здобувачів освіти, зокрема іноземних здобувачів, військовослужбовців, ВПО, осіб з ТОТ, осіб з інвалідністю та здобувачів старшого віку, щодо їхнього досвіду навчання та рівня задоволеності умовами.

9.2.3. Аналіз результатів навчання здобувачів різних категорій для виявлення бар'єрів, що впливають на успішність.

9.2.4. Оцінювання ефективності адаптованих методів та форм навчання, а також способів оцінювання.

9.2.5. Моніторинг якості навчальних матеріалів, включаючи відповідність принципам UDL, наявність доступних форматів і мультимедійних матеріалів.

9.2.6. Моніторинг комунікаційної доступності - ефективності консультацій, електронної підтримки, каналів комунікації.

9.3. З метою підвищення якості інклюзивної освіти університет впроваджує:

- щорічний перегляд нормативних документів у сфері безбар'єрності;
- оновлення індивідуальних планів підтримки для вразливих груп здобувачів;
- рекомендації за результатами моніторингу;
- підготовку звітів про стан інклюзивної політики університету.

9.4. За реалізацію системи якості відповідають:

- Центр підтримки інклюзивної освіти НУК;
- навчально-методичний відділ;
- психологічна служба;
- міжнародний відділ;
- гаранті освітніх програм.

10. Порядок реалізації безбар'єрної (інклюзивної) освіти

10.1. Реалізація моделі безбар'єрної освіти НУК здійснюється на інституційному, організаційному, освітньому, психологічно-соціальному та цифровому рівнях.

10.2. Інституційний рівень включає:

10.2.1. Розробку й ухвалення університетських нормативних документів, що регулюють інклюзивну політику.

10.2.2. Формування структурних підрозділів, відповідальних за безбар'єрність.

10.2.3. Забезпечення взаємодії між факультетами, інститутами, службами університету.

10.3. Організаційний рівень передбачає:

10.3.1. Визначення алгоритмів роботи зі здобувачами з різних категорій інклюзії.

10.3.2. Призначення відповідальних осіб (координаторів, тьюторів, менторів).

10.3.3. Врегулювання процедур доступу до навчальних ресурсів та адаптацій.

10.4. Освітній рівень передбачає:

10.4.1. Використання принципів UDL у формуванні освітніх програм і навчальних курсів.

10.4.2. Адаптацію навчальних матеріалів, форм і методів викладання.

10.4.3. Гнучкі та альтернативні форми оцінювання.

10.5. Психологічно-соціальний рівень включає:

10.5.1. Психологічний супровід здобувачів освіти.

10.5.2. Підтримку міжкультурної комунікації.

10.5.3. Сприяння інтеграції іноземних здобувачів у студентське середовище.

10.6. Цифровий рівень передбачає:

10.6.1. Забезпечення доступності платформ Moodle, Google Workspace, MS Teams та електронного кабінету здобувача.

10.6.2. Використання доступних форматів файлів (PDF, текстові, субтитровані відео).

10.6.3. Наявність інструкцій і посібників, адаптованих для різних категорій здобувачів.

10.7. Порядок реалізації моделі безбар'єрної освіти оформлюється у вигляді внутрішніх регламентів, процедур, дорожніх карт та інструкцій для здобувачів і викладачів.

11. Додатки до Паспорту

11.1. До Паспорту безбар'єрної (інклюзивної) освіти можуть бути включені такі додатки:

Додаток 1. Перелік видів інклюзії та механізмів підтримки.

Додаток 2. Зразок індивідуального плану адаптації здобувача освіти.

Додаток 3. Шаблон адаптованого навчального завдання.

Додаток 4. Перелік цифрових платформ та ресурсів доступності.

Додаток 5. Комунікативні фрази викладача (укр./англ.).

Додаток 6. Структура служби підтримки та контактні дані.

Додаток 7. Типові бар'єри та алгоритми їх усунення.

11.2. Додатки можуть оновлюватися університетом відповідно до змін законодавства, методичних рекомендацій чи розвитку освітніх практик.

**Додаток 1 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

**ПЕРЕЛІК ВИДІВ ІНКЛЮЗІЇ ТА МЕХАНІЗМІВ ПІДТРИМКИ
у моделі безбар'єрної (інклюзивної) освіти НУК**

Цей додаток визначає структурований перелік видів інклюзії, які враховуються в організації освітнього процесу Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, а також встановлює відповідні механізми підтримки для забезпечення рівного доступу до освіти всіх категорій здобувачів освіти.

Вид інклюзії	Опис	Механізми підтримки
А.1. Мовна інклюзія	Підтримка здобувачів, які мають труднощі з державною мовою або володіють різними рівнями знань української та англійської мов	- двомовні інструкції та оголошення; - використання спрощеної мови та адаптованих пояснень; - глосарії термінів; - консультації викладачів та мовних тьюторів; - візуальні схеми, інфографіка, покрокові алгоритми
А.2. Культурна інклюзія	Урахування культурних, релігійних та традиційних особливостей здобувачів освіти	- міжкультурні тренінги та просвітницькі заходи; - толерантне та недискримінаційне освітнє середовище; - коректний добір прикладів і завдань, уникнення культурних стереотипів; - створення умов для академічного діалогу культур
А.3. Фізична інклюзія	Підтримка здобувачів із порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху чи іншими фізичними обмеженнями	- безбар'єрний доступ до корпусів і аудиторій; - наявність пандусів, ліфтів, поручнів; - адаптовані робочі місця; - підсилювальні системи звуку, субтитри, матеріали зі шрифтом Braille (за потреби); - можливість дистанційного або змішаного навчання
А.4. Психологічна інклюзія	Підтримка здобувачів із психологічними труднощами, ПТСР,	- робота психологічної служби; - індивідуальні та групові консультації;

	емоційними станами, високим рівнем стресу або когнітивними особливостям	- доброзичлива педагогічна комунікація; - уникнення стресових форм контролю; - можливість адаптації темпу навчання
A.5. Соціальна інклюзія	Запобігання соціальній ізоляції здобувачів, їх інтеграція в академічне середовище	- наставництво, тьюторство, кураторство; - робота студентських спільнот; - групова проектна діяльність; - регулярні комунікаційні сесії між викладачами та здобувачами
A.6. Академічна (освітня) інклюзія	Підтримка здобувачів із різним рівнем підготовки та наявністю навчальних прогалин	- адаптовані завдання; - індивідуальні консультації; - додаткові матеріали, тренувальні тести; - право на альтернативні форми демонстрації результатів навчання
A.7. Цифрова інклюзія	Забезпечення рівного доступу до цифрових платформ та сервісів	- навчальні інструкції та відеопосібники; - технічна підтримка; - сумісність платформ з мобільними пристроями; - доступність матеріалів у різних форматах (PDF, текст, відео, субтитри)
A.8. Економічна інклюзія	Підтримка здобувачів освіти, які мають фінансові труднощі	- інформація про стипендії, гранти, програми підтримки; - використання відкритих освітніх ресурсів; - відсутність вимоги платних матеріалів; - гнучкі умови оплати освітніх послуг
A.9. Інклюзія військовослужбовців і ветеранів	Враховання специфічних потреб здобувачів, що проходять військову службу або повернулися з бойових дій	- гнучкі графіки; - дистанційне або асинхронне навчання; - адаптація навантаження під період реабілітації; - психологічний супровід
A.10. Інклюзія внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та осіб з тимчасово окупованих територій (ТОТ)	Підтримка здобувачів, які перебувають в умовах нестабільного доступу до інтернету або вимушеного переселення	- оффлайн-матеріали; - дублювання завдань у PDF; - мінімізація синхронних занять; - подовжені терміни виконання робіт
A.11. Інклюзія осіб з обмеженим доступом до освітніх послуг	Здобувачі, які проживають у віддалених населених пунктах, мають	- дистанційна форма навчання; - асинхронні формати; - цифрові бібліотеки; - консультації онлайн

	обмежений доступ до ресурсів або складні життєві обставини	
--	--	--

**Додаток 2 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

1. Загальна інформація

•ПІБ здобувача освіти: _____

Спеціальність / Освітня програма: _____

Курс / Група: _____

Куратор групи: _____

Дата складання плану: _____

2. Потреби здобувача освіти

Освітні потреби: _____

Мовна підтримка: _____

Психологічна підтримка: _____

Соціально-побутові потреби: _____

3. Адаптаційні заходи

Організаційні: _____

Академічні: _____

Мовні: _____

Соціально-психологічні: _____

4. Відповідальні особи

Куратор: _____

Викладачі: _____

Психолог: _____

Інші фахівці: _____

5. Очікувані результати

Рівень інтеграції здобувача: _____

Рівень засвоєння матеріалу: _____

Додаткові коментарі: _____

6. Контроль та моніторинг

Періодичність зустрічей: _____

Відмітки про виконання: _____

**Додаток 3 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

АДАПТОВАНЕ НАВЧАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

1. Загальна інформація

Дисципліна: _____

Тема заняття: _____

Тип завдання: _____

Дата: _____

2. Мета навчального завдання

Основна мета: _____

Компетентності, що формуються: _____

3. Інструкція до виконання

Короткий опис завдання: _____

Покрокова інструкція:

1) _____

2) _____

3) _____

4. Адаптації та модифікації

Мовне спрощення (за потреби): _____

Візуальна підтримка (схеми, зображення): _____

Пояснювальні примітки: _____

Альтернативні формати відповіді (текст, схема, фото): _____

5. Критерії оцінювання

Чіткість пояснення: _____

Правильність виконання: _____

Самостійність: _____

Додаткові критерії: _____

6. Підтримка здобувача

Консультації викладача: _____

Рекомендовані ресурси: _____

Додаткові підказки: _____

7. Результати виконання

Оцінка: _____

Коментар викладача: _____

**Додаток 4 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

ПЕРЕЛІК ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ ТА РЕСУРСІВ ДОСТУПНОСТІ

1. Платформи для організації навчання

- Moodle – система дистанційного навчання
- Google Classroom – управління курсами та завданнями
- Microsoft Teams – відеозустрічі та командна робота
- Zoom – онлайн-лекції та консультації

2. Інструменти перекладу та мовної підтримки

- Google Translate – базовий переклад
- DeepL – покращений переклад академічних текстів
- Reverso Context – контекстні приклади
- LingQ – розвиток мовних навичок
- 3. Ресурси для створення доступного контенту
- Canva – адаптовані презентації та інфографіка
- Microsoft Accessibility Tools – доступні документи Word/PowerPoint
- Adobe Acrobat Accessibility Checker – перевірка PDF
- Hemingway App – спрощення текстів

4. Платформи для студентів з особливими освітніми потребами

- Microsoft Immersive Reader – інструмент читання
- Beeline Reader – полегшення читання тексту
- Speechify – перетворення тексту на голос
- NaturalReader – текст-у-мову для навчальних матеріалів

5. Інструменти комунікації та інтеграції іноземних студентів

- Telegram – універсальна комунікація
- WhatsApp – групові чати та консультації
- Buddy System Platforms – інтеграційна підтримка студентів

**Додаток 5 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

КОМУНІКАТИВНІ ФРАЗИ ВИКЛАДАЧА (УКР./АНГЛ.)

Вітання та початок заняття

- Доброго дня! Починаємо заняття. - Good afternoon! Let's begin the lesson.
- Як ви сьогодні себе почуваєте? - How are you feeling today?
- Перевіримо присутність. - Let's check attendance.

Пояснення матеріалу

- Зверніть увагу на цей приклад. - Please pay attention to this example.
- Повторімо основні поняття. - Let's review the key concepts.
- Чи є запитання щодо цього матеріалу? - Do you have any questions about this topic?

Інструкції до завдань

- Виконайте завдання за інструкцією. - Complete the task according to the instructions.
- Опрацюйте текст та дайте відповіді на запитання. - Read the text and answer the questions.
- Працюємо в групах по двоє. - Work in pairs.

Підтримка іноземних студентів

- Не хвилюйтеся, працюйте у своєму темпі. - Don't worry, work at your own pace.
- Якщо щось незрозуміло - скажіть, я поясню. - If something is unclear, tell me and I will explain.
- Можете використати перекладач для ключових слів. - You may use a translator for key words.

Зворотний зв'язок

- Добра робота! Продовжуйте в тому ж дусі. - Good job! Keep it up.
- Спробуйте перефразувати відповідь. - Try to rephrase your answer.
- Ваш прогрес помітний. - Your progress is noticeable.

Завершення заняття

- На сьогодні все, дякую за роботу! - That's all for today, thank you for your work!

- Домашнє завдання знаходиться у вашому кабінеті. - Your homework is posted in your course workspace.
- До наступного заняття! - See you next lesson!

**Додаток 6 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

СЛУЖБИ ПІДТРИМКИ ТА КОНТАКТНІ ДАНІ

1. Керівництво інклюзивного центру

Посада: Керівник інклюзивного центру

ПІБ: _____

Телефон: _____

E-mail: _____

2. Академічна підтримка

Координатор академічної підтримки: _____

Телефон: _____

E-mail: _____

Функції: Консультації щодо навчального процесу, розклад, адаптація матеріалів.

3. Психологічна підтримка

Психолог: _____

Телефон: _____

E-mail: _____

Функції: Психологічний супровід, консультації, кризова підтримка.

4. Мовна та культурна адаптація

Координатор: _____

Телефон: _____

E-mail: _____

Функції: Підтримка іноземних студентів, мовні консультації, адаптація.

5. Соціально-побутова підтримка

Соціальний працівник: _____

Телефон: _____

E-mail: _____

Функції: Побутові питання, проживання, соціальна інтеграція.

6. Технічна підтримка

Фахівець IT-підтримки: _____

Телефон: _____

E-mail: _____

Функції: Підтримка цифрових платформ, доступи, технічні проблеми.

7. Канали зв'язку

Офіційний сайт центру: _____

Telegram-канал: _____

WhatsApp/Signal: _____

Електронна пошта: _____

**Додаток 7 до паспорту
безбар'єрної (інклюзивної)
освіти Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

ТИПОВІ БАР'ЄРИ ТА АЛГОРИТМИ ЇХ УСУНЕННЯ

Бар'єри	Типові труднощі	Алгоритми усунення
1. Мовний бар'єр	Складність розуміння навчального матеріалу. Обмежений словниковий запас. Страх ставити запитання іноземною мовою	Використання спрощених інструкцій. Надання глосаріїв і ключових термінів. Використання візуальних матеріалів. Можливість здавати роботи у змішаних форматах (текст/схема/аудіо)
2. Академічний бар'єр	Складність адаптації до нової системи оцінювання. Проблеми з виконанням письмових робіт. Нерозуміння структури курсів.	Покрокові інструкції до кожного завдання. Приклади виконаних робіт. Регулярні консультації із викладачем. Доступ до відеоінструкцій та демонстрацій
3. Культурний бар'єр	Відмінності в освітніх традиціях. Незнання правил академічної доброчесності. Побоювання неправильного спілкування з викладачами	Ознайомча лекція про правила інституту. Доступні пам'ятки з академічної доброчесності. Кураторські години з адаптаційним блоком
4. Соціально-психологічний бар'єр	Почуття ізоляції. Стрес через перебування в іншій країні. Низька мотивація через адаптаційні труднощі	Психологічні консультації. Групові інтеграційні заняття. Система наставництва «peer-to-peer»
5. Технічний бар'єр	Незнання, як користуватись навчальними платформами. Проблеми з доступом до електронних ресурсів. Слабкі технічні навички	Покрокові відеоінструкції. Технічна підтримка 24/7. Персональні консультації ІТ-фахівця